

KÄSITTEITÄ

Apporttiomaisuus on yhtiöön sijoitettua omaa pääomaa joka on muuta kuin rahaa. Se on omaisuutta, jolla on yhtiölle taloudellista arvoa. Yleensä apporttiomaisuus on jokin tuotantoinen kone, se ei voi olla työsuoritus tai palvelua.

Ansiotulo on työsuorituksen perusteella saatua verotettavaa tuloa. Ansiotulo voi olla myös palkkatuloa. Ansiotulo saadaan yleensä yritystoiminnasta (tmi, ay, ky). Yritystoiminnasta saadusta ansiotulosta ei makseta henkilösivukuluja.

Arvonkorotusrahastoon merkitään pysyviin vastaaviin tehdyn arvokorotuksen vastakirjaus esimerkiksi sijoitusomaisuudessa olevien huoneistojen selkeä hinnan nousu.

Arvonlisävero on välillinen vero jota peritään kulutuksen perusteella ja se vyörytetään lopullisen kuluttajan maksettavaksi. Yritykselle vero on vain läpikulkuera.

Bruttokate on katetuotto joka kertoo paljonko liikevaihdon jälkeen jää katetta kun siitä vähennetään hankinnan ja valmistuksen kustannukset.

Ennakkoverot ovat yrityksen tilikauden arvioidun tuloksen perusteella lasketut ja maksetut verot.

Epäkurantti on tavara joka havaitaan fyysisesti tai teknisesti vanhentuneen eikä siten kelpaa enää myytäväksi koska markkinoille on tullut korvaavia tuotteita. Mahdollisesti tavaran kysyntä on markkinoilla loppunut, kuten on käynyt mustavalkotelevisioille tai tavara on pilaantunut kuten voi käydä elintarvikkeille.

Fi---fo -periaate ilmaisee varaston kiertojärjestystä. Ensin varastoon sisään otettu tavara myydään ensin ulos.

Hankintameno käsittää esimerkiksi painokoneen ostohinnan johon on lisätty rahti, vakuutusmaksut, varastointikulut ja muut siihen suoraan kohdistettavissa olevat kustannukset.

Henkilösivukulut ovat työnantajan maksamia kuluja palkan lisäksi. Ne lasketaan maksetun palkan määrästä. Henkilösivukuluja ovat esimerkiksi sosiaaliturvamaksu (sotu), lomakorvaukset, osa vakuutuksista.

Investointimeno on pitkäaikaiseen tuotantovälineeseen sijoitettu summa esimerkiksi painokoneen hankintameno, sen asennuskustannukset ja toimitilojen aiheuttamat pitkävaikutteiset saneeraus-kustannukset (sähkötyöt).

Jaettava yritystulo, jossa yrityksen verotettava tulo jaetaan ensin pääomatuloksi ja sitten ansiotuloksi. Tämän jälkeen pääoma- ja ansiotulo jaetaan yrittäjien kesken heidän sopimassa suhteessa.

Kassavirtalaskelma kertoo yritystoiminnan rahan liikkeet, paljonko rahaa saapuu yritykseen ja paljonko sitä kuluu. Erotuksesta saadaan loppukassa, joka siirretään seuraavan kauden alkukassaksi.

Kate kertoo paljonko myyntihinnan ja ostohinnan välisestä erotuksesta jää yritykselle euroja kattamaan yritystoiminnan kuluja. Katteita on useita esimerkiksi, myyntikate, käyttökate, bruttovoitto, nettovoitto. Kate lasketaan tuloslaskelmasta.

Kiinteät kustannukset eivät vaihtele myynnin määrän mukaisesti, ne ovat sidoksissa yritystoiminnan kapasiteettiin. Kiinteitä kustannuksia ovat esimerkiksi kiinteät vuokrat, palkat ja muut kiinteät kustannukset kuten puhelin- ja sähkökulut.

Kirjanpitäjä hoitaa (yleensä se on tilitoimisto) yrityksen juoksevien tulojen ja menojen kirjaukset kirjanpitoon kuukausittain jälkikäteen. Tämä on rutiinia ja jatkuvaa toimintaa.

Korkojen lisäksi **muuta rahoituskuluja** ovat esimerkiksi pankeille maksettavat palkkiot ja lainaprovisiot (takausprovisiot).

Kriittinen piste kertoo milloin yritystoiminta ei tuota voittoa, mutta ei myöskään tappiota. Toiminnan tulos on nolla.

Käyttökateen avulla voidaan tarkastella yrityksen toiminnallista kannattavuutta. Käyttökate saadaan kun myyntikatteesta vähennetään kiinteät kustannukset. Kate kertoo paljonko yrityksellä jää varoja kattamaan voitonjakoeria (poistoja, korkoja, veroja ja omistajan tulonodotukset).

Käyttöomaisuus on yrityksen omassa käytössä oleva pitkäikäinen omaisuus, se voi olla aineetonta tai aineellista.

Käyttöpääoma on yrityksen omassa käytössä olevaa varallisuutta, rahaa tai muita vastaavuuksista nopeasti rahaksi muutettavissa olevaa.

Leasingvuokra on kiinteä meno jonka perusteella yritys on vuokrannut määrääjäksi jonkun laitteen esimerkiksi auton.

Liiketulos kuvaa yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tulokellisuutta.

Liikevaihto on nettotuottoa kuvaava kumulatiivinen summa tietyllä määritellyltä kaudelta, jossa myyntitulosta on ensin vähennetty välilliset verot sekä muut myynnin oikaisuerät esimerkiksi annetut käteisalennukset.

Likviditeetti kertoo yrityksen hallussa olevan rahan määrän.

Maksuperusteinen kirjanpito tarkoittaa, että kirjaukset tehdään laskujen maksutapahtumien mukaisessa aikajärjestyksessä maksupäivän mukaan.

Marginaalivero tarkoittaa esimerkiksi, että yritys maksaa arvonlisäveroa saamansa voittomarginaalin perusteella. Tällöin myyntihinnasta vähennetään ostohinta ja saadusta voitosta maksetaan määrätty vero.

Muuttuvat kustannukset kohdistuvat suoraan tuotannon aiheuttamiin menoihin, kuten raaka-aineisiin, työpalkkoihin ja tuotantokoneitten kustannuksiin. Muuttuviin kustannuksiin luetaan kuuluvaksi myös ulkopuoliset palvelut, esimerkiksi alihankintapalvelut ja joita käytetään tuotannon muutosten mukaan (ruuhka-apulaiset). Muuttuvien kustannusten suuruus

riippuu yritystoiminnan toiminta-asteesta eli myynnin määrästä.

Myynnin oikaisuerillä tarkoitetaan myyntitulosta vähennettäviä kulueria, kuten myönnettyjä alennuksia ja valuuttakurssien muutoksista johtuvia tappioita tai tuloja. Välillinen vero luetaan myynnin oikaisueräksi ja se on vähennettävä myynnistä ennen liikevaihtoa.

Myyntikate saadaan, kun liikevaihdosta vähennetään muuttuvat kustannukset. Myyntikate kertoo yrittäjälle paljonko myyntihinnan ja ostohinnan välisestä erotuksesta yritykselle jää katetta. Tällä summalla katetaan loput yrittäjätoiminnan kustannukset.

Myyntitulo on saatu bruttosumma jolla yritys on myynyt tuotteensa markkinoilla.

Negatiivinen arvonlisävero tarkoittaa, että yrityksellä on hankintoihin sisältyviä vähennyskelpoisia veroja enemmän kuin myynnistä kertynyttä maksettavaa veroa.

Nettotulos on liiketoiminnan kaikkien kulujen ja verojen jälkeen yritykselle jäävä tulos.

Nettovarallisuus kertoo yrityksen varojen määrän kun yhtiön varallisuudesta on vähennetty yhtiön velat. Nettovarallisuus voi olla negatiivinen, jolloin yrityksellä on enemmän velkaa kuin omaisuutta.

Oma pääoma on yrittäjän sijoittama summa hänen omaan yritykseensä. Se voi olla esimerkiksi osakepääomana.

Osingolla tarkoitetaan omalle pääomalle jaettavaa summaa jakokelpoisten varojen sallimassa suhteessa, se yleensä ilmoitetaan prosentteina osakkeen nimellisarvolle. Osingonjaon mahdollisuus ja määrä on tarkkaan lainsäädännössä määritelty.

Palkkatulo on toiselta (työnantajalta) saatua tuloa, josta maksetaan progressiivinen ansiotulon vero. Vero lasketaan kalenterivuositain. Työnantaja maksaa palkasta henkilösivukulut.

Peitelty osinko on rahanarvoinen etuus, jonka osakeyhtiö antaa omistajien tai näiden omaisten hyväksi osakkuusaseman perusteella. Yleensä se tapahtuu olennaisesti poikkeavalla hinnoittelulla tai vastikkeetta verotuksen välttämiseksi.

Pienhankinta on käyttöomaisuuteen hankittavaa tavaraa jonka arvo on alhainen. Pienhankinnan saa poistaa tuloslaskelmassa kertakuluna.

Poistoilla tarkoitetaan kulueria, joiden avulla arvioidaan käyttöomaisuuden kulumisesta johtuvia arvonalennuksia. Poistot arvioidaan etukäteen laaditun suunnitelman mukaisesti. Tilinpäätökseen poistot kirjataan *poistosuunnitelman* mukaisesti ja mikäli syntyy eroja niin erot kirjataan tuloslaskelman loppuun ja taseeseen erikseen näkyviin.

Pysyvät vastaavat ovat joko aineettomia tai aineellisia. Ne ovat yritystoiminnan omassa käytössä oleva pitkäikäinen omaisuus. Pitkäikäisyydellä tarkoitetaan yli vuoden käytössä

kestävää omaisuuserää. Esimerkiksi koneet ja kalusteet kuten autot.

Pääoma on yrittäjän itsensä tai muun sijoittajan yhtiön käyttöön luovuttama yleensä pysyvä rahamäärä. Pääomasijoitus voi olla annettu joko oman pääoman ehdoin tai vieraan pääoman ehdoin annettua rahaa.

Pääomatulo on omistamisen perusteella saatua tuloa kuten esimerkiksi vuokra- ja korkotulo. Osalle yrityksistä (tmi, ay, ky) lasketaan nettovarallisuuden perusteella pääomatulo, joka irrotetaan yritystoiminnan tuloksesta.

Rahoitustuotot ovat yrityksen omaisuuden kerryttämää tuloa kuten osinkotuloja ja korkotuoitoja. *Rahoituskuluja* ovat esimerkiksi korkokuluja ja arvonalennuksia.

Saamiset ovat esimerkiksi yrityksen myynnistä aiheutuneet tulonodotukset, lainasaamisia tai muita nautinto-oikeuksia jotka nautitaan myöhemmin. Myyntisaamiset syntyvät kun yritys lähettää laskun jolle on asetettu tietty maksuaika.

Satunnaisilla tuotoilla ja **kuluilla** tarkoitetaan erää, jotka syntyvät muulla tavalla kuin varsinaisella liiketoiminnalla. Ne ovat harvinaisia ja syntyvät kertaluonteisina. Satunnaisina tuloina pidetään esimerkiksi käyttöomaisuuden myyntivoittoa. Satunnaisena kuluna voidaan pitää erää jossa yritys luopuu osasta liiketoimintaansa tappiollisena ja kirjaa lopettamisesta johtuneet kustannukset esimerkiksi virheinvestoinnit.

Siirtosaamisia ovat tilikauden aikana etukäteen maksettuja erää, jotka kuuluvat seuraavalle tilikaudelle. Esimerkiksi ennakko- ja vakuutusmaksuja. Siirtosaamiset ovat lähinnä jaksottamiseen liittyviä laskennallisia erää.

Siirtovelkoja ovat tilikauden aikana maksamatta jääneitä erää, jotka kuuluvat tilikaudelle. Esimerkiksi myöhemmin maksuun erääntyviä kesälomakorvauksia, vakuutusmaksuja ja korkovelkoja. Siirtovelat ovat lähinnä jaksottamiseen liittyviä laskennallisia menoja.

Suoriteperusteinen kirjanpito tarkoittaa, että kirjaukset tehdään tavarain tai palvelun luovutuksen perusteella aikajärjestyksessä toimitusajankohdan mukaan.

Tase kertoo yrityksen rahoituksellisen aseman tiettyinä päivinä suhteutettuna yhtiön omaan ja vieraaseen pääomaan.

Tilintarkastaja tarkastaa vuosittain yrityksen kirjanpidon ja hallinnon. Hän on ulkopuolinen tarkastaja eikä missään sidoksissa yritykseen. Tarkastus on laillisuustarkastusta.

Tuloslaskelma kertoo yrityksen tulojen ja kulujen välisen erotuksen tietyllä aikaperiodilla esimerkiksi tilikauden aikana.

Tuloverot ovat yrityksen tilikauden aikana tuloksen perusteella oikein jaksotetut verot.

Työnantaja on taho joka tarjoaa työntekijälle työtä johdon ja valvonnan alla palkkorvausta vastaan.

Vaihto-omaisuus on myytäväksi tarkoitettua omaisuutta, kuten esimerkiksi tavaravarasto.

Vaihtuvat vastaavat ovat omaisuuseriä joiden käyttöikä on alle vuoden verran. Ne on helppo vaihtaa käteiseksi rahaksi. Näitä ovat esimerkiksi myytäväksi tarkoitettut tavarat, myynti- ja muut saamiset sekä itse käteiset rahat.

Varaukset ovat kulukirjauksia joiden avulla varaudutaan tulvevaan menoon tai menetykseen. Esimerkkinä takuukorjausmenot jotka aiheuttavat yritykselle kuluja tulevina vuosina.

Vastaavaa kertoo yrityksen omaisuusmassan jota verrataan omaan pääomaan ja vieraaseen pääomaan, tällä omaisuusmassalla vastataan velvotteista omistajille sekä velkojille.

Vastattavaa kertoo yrityksen oman pääoman ja vieraan pääoman yhteismäärän, jota verrataan yrityksen omaisuusmassaan.

Veronkierto on lain vastaista toimintaa, kuitenkin tiedot on annettu oikein.

Verorikos on törkeää velvotteiden laiminlyöntiä ja verojen välttelyä.

Verosuunnittelu on kokonaisverorasituksen minimointi laillisin ja hyväksyttävien keinoin.

Verotarkastaja on veroviranomaisen asettama tarkastaja, joka tarkastaa onko yrityksessä noudatettu maan lakeja.

Verovilppi on verojen välttelyä antamalla vääriä tietoja tai salaamalla oikeita tietoja.

Vieras pääoma on ulkopuoliselta otettua lainarahoitusta, jolle yleensä on määrätty korkokustannus. Vieras pääoma jaetaan pikäaikaiseen (yli vuoden kestävään) ja lyhytaikaiseen (alle vuoden kestävään) pääomaan. Lyhytaikaisia velkoja ovat esimerkiksi osatovelat, puhelinlaskut yms. sekä maksamaton tulovero ja arvonlisävero tilikaudelta.

Välittömät kustannukset kohdistuvat suoraan tuotantoon. **Välilliset kustannukset** ovat hallinnon kustannuksia eikä niitä voi kohdistaa suoraan myyntiin tai tuotantoon.

Välillinen vero on omistamiseen tai kuluttamiseen perustuva vero (esimerkiksi arvonlisävero, alkoholi- ja polttoainevero).

Välitön vero on tuloksen, työn ja pääoman perusteella kannettava vero. Vero määräytyy yhtiömuodon, tehdyn työn tai omistamisen perusteella.

Yhteisö on juridisesti itsenäinen yritystoiminnan muoto. Näitä ovat esimerkiksi osakeyhtiö (oy, oyj), yhdistys, osuuskunta ja säätiö.

Ylikurssirahastoon merkitään summa kun yrittäjä oman pääoman nimellisarvon lisäksi sijoittaa yhtiöön suuremman mää-

rän rahaa. Samoin omien osakkeiden myyntivoitto kerryttää ylikurssirahastoa.

Yritystoiminnan tulos on verotettava tulo. Se lasketaan yrityksen verotettavan tuloksen perusteella ja jaetaan pääomatuloksi sekä ansiotuloksi joissakin yritysmuodoissa (tmi, ay, ky). Yhteisöissä ei tällaista jakoa suoriteta.